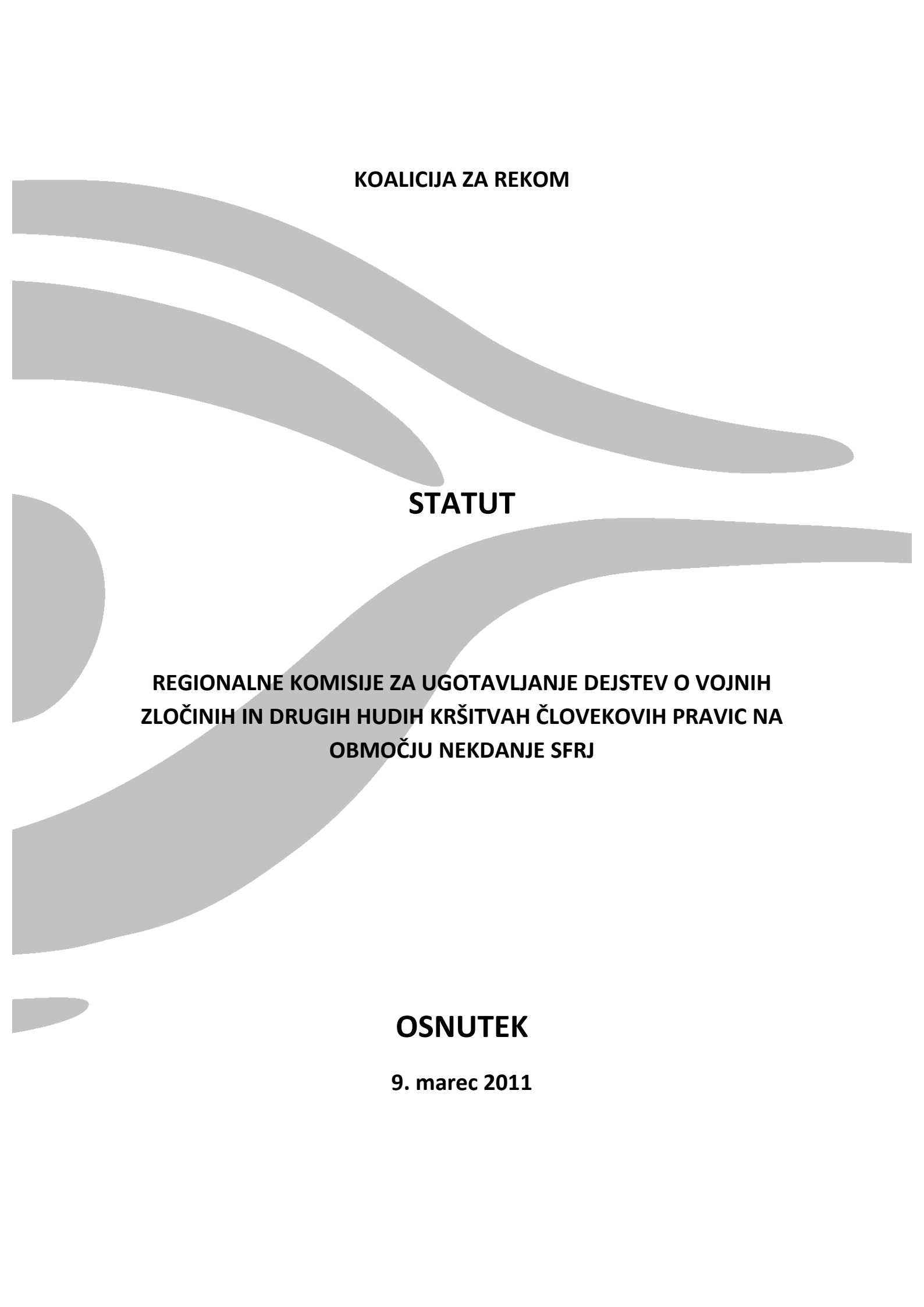

KOALICIJA ZA REKOM

STATUT

**REGIONALNE KOMISIJE ZA UGOTAVLJANJE DEJSTEV O VOJNIH
ZLOČINIH IN DRUGIH HUDIH KRŠITVAH ČLOVEKOVIH PRAVIC NA
OBMOČJU NEKDANJE SFRJ**

OSNUTEK

9. marec 2011

Vsebina

Preambula

I. DEL – POMEN POJMOV V TEM STATUTU

- 1. člen – Pomen pojmov v tem statutu

II. DEL – SPLOŠNE DOLOČBE

- 2. člen – Definicija
- 3. člen – Oznake
- 4. člen – Sedež in Izvršni sekretariat
- 5. člen – Pravni status
- 6. člen – Obdobje delovanja
- 7. člen – Zastopanje in predstavljanje
- 8. člen – Uporaba jezikov
- 9. člen – Pravica do prispevanja k delu komisije
- 10. člen – Načela delovanja komisije

III. DEL – OBVEZNOST SODELOVANJA S KOMISIJO

- 11. člen – Obveznost sodelovanja pogodbenih strani s komisijo
- 12. člen – Sodelovanje komisije z drugimi državami in mednarodnimi organizacijami

IV. DEL – CILJI IN NALOGE KOMISIJE

- 13. člen – Cilji
- 14. člen – Naloge

V. DEL – PRISTOJNOST KOMISIJE

- 15. člen – Obdobje in območje raziskovanja
- 16. člen – Kršitve pravic v pristojnosti komisije

VI. DEL – POOBLASTILA KOMISIJE

- 17. člen – Jemanje izjav
- 18. člen – Zbiranje dokumentacije in drugih virov
- 19. člen – Terenska raziskovanja in obiski
- 20. člen – Javno poslušanje žrtev in drugih oseb
- 21. člen – Tematska zasedanja
- 22. člen – Pravilniki komisije

VII. DEL – IZBOR ČLANOV IN ČLANIC KOMISIJE

- 23. člen – Sestava komisije
- 24. člen – Merila za izbor članov in članic
- 25. člen – Istovetnost postopka za izbor članov in članic
- 26. člen – Kandidiranje članov in članic
- 27. člen – Sestava in izbor selekcijskih odborov
- 28. člen – Izbor kandidatov/kandidatk za članstvo v komisiji, za katerega so pristojni selekcijski odbori
- 29. člen – Izbor članov in članic komisije, ki jih imenujejo predsedniki/predsedstvo pogodbenih strani

- 30. člen – Konstitutivna seja
- 31. člen – Izvolitev predsedujočega/predsedujoče in sprejetje poslovnika
- 32. člen – Sklepčnost in odločanje
- 33. člen – Prenehanje mandata člana/članice
- 34. člen – Začasna odstavitev z dolžnosti člana/članice

VIII. DEL – PRAVICE IN OBVEZNOSTI ČLANOV/ČLANIC IN OSEBJA KOMISIJE

- 35. člen – Vestnost, neodvisnost in nepristranskost
- 36. člen – Posebne pravice in imuniteta
- 37. člen – Varovanje virov in zaupnih podatkov
- 38. člen – Status članov in članic komisije in osebja komisije

IX. DEL – STRUKTURA KOMISIJE

- 39. člen – Izvršni sekretariat in tematski oddelki
- 40. člen – Pisarne komisije v pogodbenih straneh
- 41. člen – Arhiv

X. DEL – FINANCIRANJE KOMISIJE

- 42. člen – Financiranje
- 43. člen – Finančno poročanje

XI. DEL – SKLEPNO POROČILO KOMISIJE

- 44. člen – Izdelava in objava sklepnega poročila
- 45. člen – Vsebina sklepnega poročila
- 46. člen – Ugotovitve o vojnih zločinih in hudih kršitvah človekovih pravic
- 47. člen – Obveznost parlamentov in vlad, da obravnavajo sklepno poročilo

XII. DEL – RAZNO

- 48. člen – Kazenske določbe
- 49. člen – Vloga komisije pri kazenskem pregonu

XIII. DEL – KONČNE DOLOČBE

- 50. člen – Konec dela komisije
- 51. člen – Uveljavitev statuta

Preambula

Pogodbene strani, ki

ugotavljajo, da sojenja pred Mednarodnim kazenskim sodiščem za nekdanjo Jugoslavijo in domačimi sodišči, ki sicer pomembno prispevajo h kaznovanju storilcev zločinov, ne zadovoljujejo v polni meri potrebe žrtev po pravici in sama po sebi ne morejo ustvariti zadostnih pogojev za trajen mir v regiji;

izražajo sočutje z žrtvami vseh narodov na območju nekdanje SFRJ in nasprotujejo zlorabi žrtev v politične namene in tekmovanju v viktimizaciji;

spoznavajo, da je pobuda, ki je dana na regionalni ravni in temelji na odkritem dialogu, raziskovanju in analizi dejstev, najboljša pot do vseobsegajočega zgodovinskega zapisa o zločinih, storjenih v navedenem obdobju, ter o vlogi nacionalnih elit, institucij in posameznikov v travmatičnih dogajanjih;

so pripravljene, da v največji možni meri pripomorejo, da se ugotovi usoda velikega števila posameznikov, ki se še vedno vodijo kot pogrešani;

so pripravljene, da skupaj prispevajo k sprejemanju dejstev o vojnih zločinih in hudih kršitvah človekovih pravic do vseh žrtev in k obnovi zaupanja med posamezniki, narodi in državami v regiji;

želijo krepiti demokracijo, vladavino prava in kulturo spoštovanja človekovih pravic,

razglašajo

ustanovitev Regionalne komisije za ugotavljanje dejstev o vojnih zločinih in drugih hudih kršitvah človekovih pravic na območju nekdanje SFRJ v obdobju od leta 1991 do leta 2001.

I. DEL – POMEN POJMOV V TEM STATUTU

1. člen

Pomen pojmov v tem statutu

- „**Borci**“ so v kontekstu *mednarodnega* oboroženega spopada:
 - pripadniki oboroženih sil ene strani v spopadu ter pripadniki milic in prostovoljskih enot, ki spadajo v sestavo teh oboroženih sil,
 - pripadniki drugih milic in drugih prostovoljskih enot, s čimer so mišljena tudi organizirana odporniška gibanja, ki pripadajo eni strani v spopadu in ki delujejo izven ali v okviru svojega lastnega ozemlja, tudi če je to ozemlje zasedeno, če te milice ali prostovoljske enote, s čimer so mišljena tudi organizirana odporniška gibanja, izpolnjujejo naslednje pogoje:
 - a) da je na njihovem čelu oseba, odgovorna za svoje podrejene;
 - b) da imajo določen znak za razlikovanje, ki ga je mogoče opaziti na razdalji;
 - c) da odkrito nosijo orožje;
 - d) da se pri svojem delovanju ravna po vojnih zakonih in običajih;
 - pripadniki rednih oboroženih sil, ki izjavljajo, da pripadajo eni vladi ali oblasti, ki je ni priznala sila, pod oblastjo katere se nahajajo;
 - prebivalstvo nezasedenega ozemlja, ki zaradi približevanja sovražnika prostovoljno seže po orožju, da bi se zoperstavilo vdoru sovražnika, vendar ni imelo časa, da bi se organiziralo kot redna oborožena sila, če odkrito nosi orožje in če spoštuje vojne zakone in običaje (t.i. *levee en masse*).
- Za borce v *nemednarodnih* oboroženih spopadih se štejejo:
- pripadniki oboroženih sil države in
 - pripadniki disidentskih oboroženih sil in drugih organiziranih oboroženih skupin, ki pod odgovornim poveljstvom nadzorujejo določen del ozemlja, kar jim omogoča izvajanje stalnih in usklajenih vojaških operacij, če se ravna po določbah mednarodnega humanitarnega prava iz II. Dopolnilnega protokola k štirim Ženevskim konvencijam.
- „**Civilisti**“ so vse osebe, ki niso borci.
 - „**Član/članica komisije**“ je oseba, ki jo po postopku, določenem v VII. delu tega statuta, izbere predsednik pogodbene strani.
 - „**Hude kršitve človekovih pravic**“ so: poboji, zasužnjevanje, protipravno zapiranje, mučenje, prisilna izginotja, deportacije in prisilno premeščanje prebivalstva, sistematična diskriminacija ter druge kršitve človekovih pravic, predvidenih z mednarodnimi sporazumi o človekovih pravicah in drugimi mednarodnimi pogodbami o človekovih pravicah, obveznimi za vse pogodbene strani, za katere komisija oceni, da imajo po svojih lastnostih in posledicah značaj „hudih kršitev človekovih pravic“;

- „**Komisija**“ je Regionalna komisija za ugotavljanje dejstev o vojnih zločinih in drugih hudih kršitvah človekovih pravic na območju nekdanje Socialistične federativne republike Jugoslavije (skrajšano ime: REKOM).
- „**Kraj zapiranja**“ je zaprt ali odprt prostor, na katerem se nahaja ena ali več oseb, ki jim je bila odvzeta prostost.
- „**Minister, pristojen za človekove pravice**“, je minister/ministrica za človekove in manjšinske pravice v državah, v katerih obstaja tako ministrstvo, sicer pa minister/ministrica za pravosodje oziroma minister/ministrica za skupnosti in povratek.
- „**Parlamentarno telo, pristojno za človekove in manjšinske pravice**“ – s tem izrazom so odvisno od imena v različnih pogodbenih straneh območju mišljeni parlamentarni odbori ali komisije, pristojni za človekove pravice ali mednacionalne odnose.
- „**Pogrešana oseba**“ je oseba, ki so jo ujeli, zaprli, ugrabili ali ji na kakršen koli drug način odvzeli prostost državni organi ali oborožene skupine, ki se jim je aktivno zoperstavljala, oziroma so to storile osebe ali skupine oseb, ki ravnaajo po pooblastilu, ob podpori ali soglasju državnih organov ali oborožene skupine, nato pa organi ali osebe oziroma skupine, ki so osebi odvzeli prostost, tega nočejo priznati ali prikrivajo usodo pogrešane osebe ali kraj, kjer se ta oseba nahaja.
- „**Pripadniki oboroženih sil**“ so pripadniki regularnih oboroženih sil države ter skupin in enot pod poveljstvom, ki je odgovorno državi.
- „**Socialistična federativna republika Jugoslavija (v nadaljnjem besedilu: SFRJ)**“ je država, ki jo je sestavljalo šest republik, in sicer Bosna in Hercegovina, Črna gora, Hrvaška, Makedonija, Slovenija in Srbija ter dve avtonomni pokrajini – Kosovo in Vojvodina, in je obstajala *de facto* od 29. novembra 1943 do razpada leta 1991 med oboroženimi spopadi na Hrvaškem in v Sloveniji; v tem času je nekajkrat spremenila ime;
- „**Storilec**“ je oseba, ki je pravnomočno obsojena kot storilec, sotorilec ali udeleženec pri vojnem zločinu, zločinu proti človeštvu, genocidu ali dejanju, ki pomeni drugo hudo kršitev človekovih pravic;
- „**Vojna ali druga oblika oboroženega spopada**“ pomeni uporabo oborožene sile med državami ali podaljšano oboroženo nasilje med oblastjo in organiziranimi oboroženimi skupinami oziroma med organiziranimi oboroženimi skupinami znotraj ene države.
- „**Vojni zločin**“ ima pomen izraza „vojni zločin“ v mednarodnem humanitarnem pravu, genocid in zločini proti človeštvu in obsega naslednje zločine, vendar se ne omejuje samo nanje:
 - a. genocid;
 - b. izgon;
 - c. umore;
 - d. zaslužnjevanje;
 - e. protipravno zapiranje;

- f. mučenje;
- g. prisilna izginotja;
- h. deportacijo in prisilno premeščanje prebivalstva;
- i. posilstvo in druge hude oblike spolnega nasilja;
- j. odvzem in uničevanje premoženja velikih razsežnosti;
- k. jemanje talcev;
- l. uničevanje verskih in kulturnozgodovinskih objektov;
- m. uporabljanje civilistov in vojnih ujetnikov kot „živih ščitov“.

- „Žrtve“ so osebe, ki so individualno ali kolektivno utrpele škodo, tudi telesno ali duševno poškodbo, čustveno trpljenje, ekonomsko izgubo ali občutno omejitev svojih temeljnih pravic zaradi storitev ali opustitev, ki pomenijo hudo kršitev z mednarodnim pravom priznanih človekovih pravic ali hudo kršitev mednarodnega humanitarnega prava. Izraz žrtev vključuje tudi najožje družinske člane ali osebe, ki jih je neposredna žrtev vzdrževala, kot tudi osebe, ki jim je bila povzročena škoda ob intervenciji, katere namen je bil pomagati žrtvi ali preprečiti nove kršitve.

II. DEL – SPLOŠNE DOLOČBE

2. člen

Definicija

1. Regionalna komisija za ugotavljanje dejstev o vojnih zločinih in drugih hudih kršitvah človekovih pravic na ozemlju nekdanje SFRJ je mednarodna organizacija, ustanovljena s tem pravnim aktom.
2. Okrajšava imena je REKOM.

3. člen

Oznake

Komisija odloča o svoji vizualni identiteti, ki vključuje znak, logo in pečat.

4. člen

Sedež in Izvršni sekretariat

1. Sedež komisije je v Sarajevu.

2. Članom in članicam komisije zagotavlja podporo pri delu Izvršni sekretariat v njenem sedežu.

5. člen

Pravni status

1. Komisija ima pravno subjektiviteto.
2. Komisija sprejema proračun, poslovnik in pravilnike, s katerimi ureja organizacijo in izvajanje svojih nalog v skladu s tem statutom.
3. Komisija bo s pristojnimi oblastmi Bosne in Hercegovine sklenila sporazum o aranžmajih države gostiteljice.

6. člen

Obdobje delovanja

1. Komisija deluje tri leta.
2. Obdobje delovanja komisije ne obsega obdobja priprav, ki se začne po konstitutivni seji in traja največ šest mesecev.
3. Komisija lahko podaljša obdobje delovanja največ za šest mesecev.

7. člen

Zastopanje in predstavljanje

1. Komisijo zastopa in predstavlja predsedujoči/a komisije.
2. Komisija lahko sklene, da jo predstavlja drug član ali članica.

8. člen

Uporaba jezikov

1. Pri delu komisije se enakopravno uporabljajo albanski, bosanski, črnogorski, hrvaški, makedonski, slovenski in srbski jezik ter cirilica in latinica.
2. Komisija s poslovnikom podrobneje ureja uporabo jezikov in pisav, pri čemer upošteva načelo učinkovitosti in ekonomičnosti.

3. V komunikaciji s komisijo ima vsakdo pravico uporabljati svoj jezik in pisavo.
4. Na javnih poslušanjih govorijo udeleženci v svojem jeziku.
5. V pisarnah v pogodbenih straneh se glede jezika izvajajo predpisi države, v kateri je pisarna.

9. člen

Pravica do prispevanja k delu komisije

Vsakdo ima v skladu s statutom pravico prispevati k delu komisije, če je ta mnenja, da bi to prispevalo k uresničevanju njenih ciljev.

10. člen

Načela delovanja komisije

Člani/članice in osebje komisije morajo pri svojem delu upoštevati naslednje vrednote in načela:

- (a) spoštovanje človekovega dostojanstva;
- (b) neodvisnost in nepristranskost;
- (c) predanost resnici;
- (d) enakost in spoštovanje človekovih pravic in svoboščin;
- (e) odgovornost, dostopnost in odkritost;
- (f) skrbno proučevanje dejstev in pravičnost postopka;
- (g) integriteta, odločnost in ravnanje po najvišjih standardih poklicne etike;
- (h) posebno varstvo žrtev spolnega nasilja in oseb, ki so bile v obdobju, na katerega se nanaša mandat komisije, mladoletne;
- (i) varovanje zaupnosti.

III. DEL – OBVEZNOST SODELOVANJA S KOMISIJO

11. člen

Obveznost sodelovanja pogodbene strani s komisijo

1. Pogodbene strani morajo sodelovati s komisijo in ji omogočiti učinkovito opravljanje nalog v skladu s statutom.
2. Pristojni organi oblasti v pogodbeni strani bodo na zahtevo komisije pravočasno zagotovili dostop do podatkov in dokumentov ter možnost jemanja izjav od predstavnikov državnih institucij in terensko raziskovanje, razen če bi s tem prišlo do kršitve predpisov pogodbene strani o tajnosti podatkov.
3. Podatki ali dokumenti, ki opozarjajo na to, da je bil storjen vojni zločin oziroma druga huda kršitev človekovih pravic, in/ali na možne storilce, in dokumenti, pripravljeni z namenom prikrivanja storjenega zločina oziroma kršitve človekovih pravic, se ne štejejo za tajnost.
4. Če je pogodbeni strani mnenja, da bi bilo odkrivanje določenega podatka ali dokumenta, ki ga je zahtevala komisija, v nasprotju s predpisi o tajnosti podatkov, bodo storjeni vsi razumni ukrepi za premostitev sporne situacije s skupnim angažiranjem komisije in države. S temi ukrepi je mišljeno, vendar ni omejeno na:
 - (a) izjavo komisije o relevantnosti podatka ali dokumenta, ki ga zahteva; in
 - (b) dogovor o pogojih odkrivanja podatka, med drugim tudi delno odkrivanje vsebine dokumenta, omejevanje objavljanja podatka in drugi ukrepi za varstvo zaupnosti podatkov.

12. člen

Sodelovanje komisije z drugimi državami in z mednarodnimi organizacijami

Komisija lahko sklene sporazume o sodelovanju z državami izven območja nekdanje SFRJ in z mednarodnimi organizacijami.

IV. DEL – CILJI IN NALOGE KOMISIJE

13. člen

Cilji

Komisija ima naslednje cilje:

- a) ugotoviti dejstva o vojnih zločinih in drugih hudih kršitvah človekovih pravic na območju nekdanje SFRJ v obdobju od 1. januarja 1991 do 31. decembra 2001, političnih in družbenih okoliščinah, ki so vplivale na to, da je prišlo do teh dejanj, in o posledicah teh zločinov in kršitev pravic;
- b) priznati krivice, povzročene žrtvam, da bi se gradila kultura solidarnosti in sočutja;
- c) prispevati k uveljavljanju pravic žrtev;
- d) prispevati k temu, da politične elite in družbe v pogodbenih straneh sprejmejo dejstva o vojnih zločinih in drugih hudih kršitvah človekovih pravic;
- e) prispevati k razsvetljevanju usode pogrešanih;
- f) prispevati k preprečevanju ponavljanja vojnih zločinov in drugih hudih kršitev človekovih pravic.

14. člen

Naloge

Komisija ima naslednje naloge:

- a. zbrati podatke o primerih vojnih zločinov in drugih hudih kršitev človekovih pravic, podrobno opisati ta dejanja, prikazati obrazce kršitev pravic in njihove posledice;
- b. zbrati podatke o usodi pogrešanih in sodelovati s pristojnimi telesi, ki se v pogodbenih straneh ukvarjajo z iskanjem pogrešanih;
- c. izdelati popise človeških izgub v zvezi z vojno ali drugo obliko oboroženega spopada:
 - i. civilistov, ki so izgubili življenje ali so pogrešani v povezavi z vojno ali drugo obliko oboroženega spopada; in

- ii. borcev, ki so izgubili življenje ali so pogrešani v povezavi z vojno ali drugo obliko oboroženega spopada;
- d. zbrati podatke o krajih zapiranja v povezavi z vojno ali drugo obliko oboroženega spopada, o osebah, ki so bile protipravno zaprte, izpostavljene mučenju in nečloveškemu ravnanju, in narediti njihov vseobsegajoč popis ob varovanju identitete, kjer je to nujno;
- e. raziskati politične in družbene okoliščine, ki so odločilno prispevale k izbruhu vojn ali drugih oblik oboroženega spopada in k temu, da so bili storjeni vojni zločini in druge hude kršitve človekovih pravic;
- f. organizirati javna poslušanja žrtev in drugih oseb o vojnih zločinih in drugih hudih kršitvah človekovih pravic;
- g. priporočiti ukrepe, ki se nanašajo na preprečevanje ponavljanja kršitev človekovih pravic in na reparacije žrtvam; in
- h. pripraviti, objaviti in predstaviti sklepno poročilo na način, da bo lahko dostopno čim širšemu krogu ljudi v državah na območju nekdanje SFRJ.

V. DEL - PRISTOJNOST KOMISIJE

15. člen

Obdobje in območje raziskovanja

Komisija ugotavlja dejstva o vojnih zločinih in drugih hudih kršitvah človekovih pravic v obdobju od 1. januarja 1991 do 31. decembra 2001 v državah na območju nekdanje SFRJ in raziskuje politične in družbene okoliščine, ki so odločilno prispevale k izbruhu vojn ali drugih oblik oboroženega spopada in k dogajanju vojnih zločinov in drugih hudih kršitev človekovih pravic, in posledice zločinov in kršitev človekovih pravic, ki so se pokazale tudi v obdobju po letu 2001.

16. člen

Kršitve pravic v pristojnosti komisije

Komisija ugotavlja dejstva v zvezi z vojnimi zločini in drugimi hudimi kršitvami človekovih pravic, navedenimi v 1. členu statuta.

VI. DEL - POOBLASTILA KOMISIJE

17. člen

Jemanje izjav

1. Komisija jemlje izjave o vojnih zločinih in drugih hudih kršitvah človekovih pravic iz svoje pristojnosti od žrtev, prič, predstavnikov institucij in storilcev.
2. Komisija si prizadeva zagotoviti prostovoljno dajanje izjave ob pridržanju pooblastil iz 8. odstavka tega člena.
3. Žrtve dajejo izjave o svojem trpljenju ali o trpljenju družinskih članov izključno na prostovoljni podlagi.
4. Če oseba zavrne dajanje izjave komisiji in se sklicuje na zakonsko dolžnost varovanja tajnosti podatkov, se uporabijo določbe 3. in 4. odstavka 11. člena tega statuta.
5. Določbe zakona o kazenskem postopku pogodbene strani se uporabljajo glede pravice, da oseba ne odgovori na posamezna vprašanja in da je odvezana dolžnosti pričevanja, ter na druga vprašanja v zvezi z zasliševanjem oseb, ki niso urejena s statutom komisije.
6. Na zahtevo osebe, ki daje izjavo, lahko komisija omogoči dajanje izjave ob varovanju identitete.
7. Komisija poziva osebe iz 1. odstavka po pravilih o pozivanju prič iz zakonov o kazenskem postopku pogodbene strani. Komisija lahko s pogodbenimi stranmi sklene posebne sporazume o načinu pozivanja.
8. Če komisija meni, da je to smotrno, lahko vloži kazensko ovadbo pri krajevno pristojnem tožilstvu, da bi zagotovila navzočnost osebe oziroma zaradi izrekanja kazni osebi, ki zavrne dajanje izjave, v skladu z zakonom o kazenskem postopku države, v kateri ima oseba stalno oziroma začasno prebivališče.
9. Pred in med dajanjem izjave ter po dajanju izjave komisija po potrebi zagotovi psihosocialno pomoč žrtvam in pričam.

10. Komisija jemlje izjave:

- a. v kraju stalnega ali začasnega prebivališča osebe, ki daje izjavo;
- b. v svojih pisarnah;
- c. v diplomatsko-konzularnih predstavništvih pogodbenih strani, če gre za jemanje izjav v tretjih državah; in
- d. na ozemlju tretjih držav, če to ni v nasprotju z njihovimi zakonskimi določili, kadar žrtve, priče in druge osebe ne morejo dati izjave v konzulatih in veleposlaništvih pogodbenih strani.

18. člen

Zbiranje dokumentacije in drugih virov

1. Komisija zbira relevantne pismene, elektronske in materialne vire, kot so:

- (a) tuji in domači pismeni in elektronski viri, ki vključujejo, vendar se ne omejuje na dokumentacijo vlad, parlamentov, predsedstev, lokalnih in teritorialnih samouprav, javnih in zasebnih podjetij, vojske, policije in obveščevalnih služb;
- (b) sodne obsodbe, transkripti, sodni in tožilski spisi Mednarodnega kazenskega sodišča za nekdanjo Jugoslavijo, nacionalnih sodišč in tožilstev v pogodbenih straneh in drugih sodišč, ki so vodili postopke za vojne zločine, storjene na ozemlju nekdanje SFRJ;
- (c) arhivsko gradivo drugega izvora;
- (d) pismeni in elektronski medijski viri;
- (e) pismena mnenja ekspertov in predstavnikov institucij in organizacij, pripravljena na zahtevo komisije ali na pobudo samih avtorjev.

2. Državni organi, druge pravne osebe in državljani pogodbenih strani morajo na zahtevo komisije pravočasno predložiti na vpogled vse dokumente in druge vire, ki bi utegnili biti pomembni za uresničevanje njenih ciljev.

3. Pri pošiljanju zahtev za predložitev dokumentov si komisija prizadeva čim natančneje določiti vrsto podatkov, ki naj bi jih vseboval zahtevani dokument.

4. Če oseba ali državni organ zavrne predložitev na vpogled dokumentacije komisiji in se pri tem sklicuje na zakonsko dolžnost varovanja tajnosti podatkov, se uporabljajo določbe 3. in 4. odstavka 11. člena tega statuta.

19. člen

Terenska raziskovanja in obiski

1. Komisija ugotavlja relevantna dejstva z odhodom na lokacije zločinov, krajev zapiranja, množičnih grobišč in vse druge lokacije, pomembne za ugotavljanje dejstev o vojnih zločinih in drugih hudih kršitvah človekovih pravic.
2. Komisija lahko sklepa memorandume o razumevanju s pristojnimi državnimi organi o obiskovanju navedenih lokacij.
3. Komisija lahko obiskuje lokacije zločinov in množičnih grobišč zaradi izražanja pietete do žrtev.

20. člen

Javno poslušanje žrtev in drugih oseb

1. Komisija organizira javno poslušanje, kjer žrtve govorijo o svojem trpljenju in trpljenju svojih bližnjih.
2. Javno poslušanje velja tudi za storilce dejanj, ki imajo značaj vojnega zločina ali druge hude kršitve človekovih pravic, ter za priče in osebe, ki so pomagale žrtvam.
3. Dajanje izjave na javnem poslušanju je prostovoljno.
4. Pred in med javnim poslušanjem in po njem lahko komisija izvaja ukrepe za zavarovanje identitete, posebne ukrepe za zavarovanje psihične in fizične integritete ter ukrepe za psihosocialno pomoč.
5. Elektronski mediji v državni lasti oziroma javni servisi na ozemlju pogodbenih strani neposredno ali naknadno predvajajo javno poslušanje. Način predvajanja se uredi s sporazumom med komisijo in javnimi servisi. Komercialni elektronski mediji imajo pod enakimi pogoji in po pravilih, ki veljajo za medije v državni lasti oziroma javne servise, pravico predvajati javno poslušanje.
6. Javno poslušanje se lahko organizira na različnih lokacijah.

21. člen

Tematske seje

1. Komisija lahko posveti javno sejo obravnavanju delovanja državnih institucij, političnih organizacij, kulturnih in znanstvenih ustanov, cerkev in verskih skupnosti ter medijev pred in med vojno oziroma drugo obliko oboroženega spopada, in sicer v zvezi z vojnimi zločini in drugimi hudimi kršitvami človekovih pravic.
2. Udeležba na tematski seji je obvezna. Če se redno pozvana oseba brez opravičenega razloga ne odzove na poziv komisije za udeležbo na tematski seji ali pa se pojavi in zavrne dajanje izjave, se izvaja 8. odstavek 17. člena statuta.
3. Elektronski mediji v državni lasti oziroma javni servisi na ozemlju pogodbenih strani neposredno ali naknadno predvajajo tematske seje komisije. Način predvajanja se uredi s sporazumom med komisijo in javnimi servisi. Komerčni elektronski mediji imajo pravico predvajati tematske seje pod enakimi pogoji in po pravilih, ki veljajo za medije v državni lasti.
4. Komisija ima lahko tematske seje na različnih lokacijah.

22. člen

Pravilniki komisije

Komisija sprejema posebne pravilnike, ki urejajo enotno metodologijo za:

- jemanje izjav,
- zbiranje dokumentacije,
- urejanje postopka javnega poslušanja,
- urejanje tematskih sej,
- izdelavo popisa človeških izgub,
- zagotavljanje psihosocialne pomoči žrtvam in
- druga vprašanja, pomembna za delo komisije.

VII. DEL – IZBOR ČLANOV IN ČLANIC KOMISIJE

23. člen

Sestava komisije

Komisijo sestavlja dvajset članov in članic:

- (a) v Bosni in Hercegovini se izbere pet članov/članic;
- (b) na Hrvaškem, na Kosovu in v Srbiji se izberejo po trije člani/članice;
- (c) v Črni gori, Makedoniji in Sloveniji se izbereta po dva člana/članici.

24. člen

Merila za izbor članov in članic komisije

1. Član/članica Komisije je:

- (a) državljan/državljanica pogodbene strani;
- (b) visoko moralna oseba z integriteto in ugledom, predana tolerantnemu dialogu in konstruktivnemu reševanju sporov, ki lahko uživa zaupanje v vseh pogodbenih straneh,
- (c) oseba, ki je psihofizično sposobna za učinkovito in kontinuirano opravljanje dolžnosti člana/članice komisije.

2. Pogodbena stran izbere najmanj eno žensko oziroma najmanj enega moškega za članico/člana komisije.

3. Pogodbena stran si bo pri izboru članov in članic komisije prizadevala zagotoviti tudi njeno etnično reprezentativno sestavo, tako da bo poleg pripadnika/pripadnice najštevilčnejše etnične skupnosti skušala izbrati tudi enega/eno ali več pripadnikov/pripadnic druge etnične skupnosti oziroma drugih etničnih skupnosti v tej pogodbeni strani.

4. Član/članica komisije ne more biti oseba:

- (a) ki je opravljala vidno politično funkcijo v zadnjih dveh letih pred razpisom izbora članov/članic komisije ali v obdobju, v katerem traja pristojnost komisije;
- (b) za katero obstaja resen sum, da je odgovorna za kršitev človekovih pravic in mednarodnega humanitarnega prava, ali da je podpirala, pomagala ali spodbujala

izvršitev takih dejanj, ali da je prispevala k nekaznovanju za ta dejanja, ali da je tesno povezana z osebo, obsojeno, obtoženo ali je v preiskavi za taka dejanja.

25. člen

Istovetnost postopka za izbor članov in članic

V vsaki pogodbeni strani se člani in članice komisije izberejo po istovetnem postopku, predpisanem s tem statutom.

26. člen

Kandidiranje članov in članic

1. Združenja državljanov, izobraževalne ustanove, znanstvene institucije, verske skupnosti, sindikati ali 30 državljanov pogodbene strani lahko predlagajo kandidata/kandidatko, ob njegovem/njenem soglasju, za člana/članico komisije iz te pogodbene strani.
2. Postopek kandidiranja in primarne selekcije kandidatov/kandidatk v pogodbeni strani opravi selekcijski odbor.

27. člen

Sestava in izbor selekcijskih odborov

1. Selekcijski odbor v vsaki državi sestavlja devet članov/članic, ki morajo izpolnjevati merila, ki veljajo za izbor članov/članic komisije, razen prepovedi opravljanja vidne politične funkcije v obdobju zadnjih dveh let pred razpisom izbora članov in članic komisije in v obdobju, v katerem traja pristojnost komisije.
2. Člani/članice selekcijskega odbora se ne morejo kandidirati za članstvo v komisiji.
3. Tri člane/članice selekcijskega odbora imenuje minister, pristojen za človekove pravice, ob soglasju parlamentarnega odbora ali komisije za človekove pravice ali mednacionalne odnose.
4. Tri člane/članice selekcijskega odbora izberejo člani in članice Koalicije za REKOM v pogodbeni strani.
5. Prvih šest članov/članic selekcijskega odbora se imenuje oziroma izbere na podlagi 3. in 4. odstavka tega člena v 45 dneh po zadnji ratifikaciji mednarodne pogodbe o ustanovitvi komisije.
6. Pristojni minister razglasi izbor šestih članov in članic selekcijskega odbora in v osmih dneh objavi razpis za izbor preostalih treh članov/članic odbora.
7. Šest predhodno imenovanih oziroma izbranih članov/članic odbora si bo prizadevalo izbrati preostale tri člane/članice odbora s konsenzom, če to ne bo mogoče, pa z večino glasov.

8. Pristojni minister, Koalicija za REKOM in člani/članice selekcijskega odbora, imenovani in izbrani na podlagi 3. in 4. odstavka tega člena, bodo zagotovili, da najmanj tretjino članstva odbora sestavljajo ženske oziroma moški, in si prizadevali zagotoviti, da tretjino članstva sestavljajo predstavniki/predstavnice združenj žrtev, vštevši tudi združenja žrtev, ki niso člani Koalicije za REKOM, če so registrirana najmanj tri leta pred podpisom pogodbe o ustanovitvi komisije.
9. Pristojni minister razglasi izbor selekcijskega odbora in zagotovi pogoje za njegovo delo.
10. Selekcijskemu odboru predseduje najstarejši/a član/članica, ki v 45 dneh po objavi razpisa iz šestega odstavka tega člena skliče konstitutivno sejo.

28. člen

Izbor kandidatov/kandidatk za članstvo v komisiji, za katerega so pristojni selekcijski odbori

1. Selekcijski odbor v vsaki državi v osmih dneh po konstitutivni seji objavi razpis za izbor članov in članic komisije; razpis traja 30 dni.
2. Selekcijski odbor v osmih dneh po poteku razpisa objavi na spletni strani pristojnega ministrstva iz 3. odstavka 27. člena:
 - (a) celotno število prispelih kandidatur;
 - (b) seznam imen kandidatov/kandidatk, katerih candidature bo obravnaval.
3. Selekcijski odbor lahko sklene, da bo zaslišal vse ali posamezne kandidate/kandidatke. Zaslišanja so odprta za javnost.
4. Selekcijski odbor lahko od državnih organov in javnih ustanov zahteva informacije o kandidatu/kandidatki, ti pa morajo na to zahtevo odgovoriti po hitrem postopku.
5. Selekcijski odbor si bo prizadeval, da o vsem odloča soglasno, kadar pa konsenz ne bo možen, bo odločal z večino 5 članov/članic.
6. Selekcijski odbor ocenjuje izpolnjevanje pogojev kandidatov/kandidatk, katerih candidature obravnava, in zoži izbor na seznam, na katerem je dva do trikrat večje število kandidatov in kandidatke, kot je število članov in članic komisije, ki se izberejo v pogodbeni strani.
7. Selekcijski odbor v štiridesetih dneh po poteku razpisa objavi seznam kandidatov/kandidatk in ga še istega dne pošlje predsedniku/predsedstvu pogodbene strani.

29. člen

Izbor članov in članic komisije, ki jih imenujejo predsedniki/predsedstvo Pogodbenih strani

1. Predsednik/predsedstvo pogodbene strani dokončno izbere člane in članice komisije, ki se v pogodbeni strani izbirajo izmed kandidatov in kandidatke s seznama, ki mu ga pošlje selekcijski odbor.
2. Predsedniki/predsedstvo pogodbenih strani bodo tridesetega dne po dnevu, ko jim selekcijski odbori pošljejo sezname kandidatov, obvestili drug drugega o svojem izboru, preden o tem obvestijo javnost.
3. Predsedniki/predsedstvo pogodbenih strani objavijo imena članov in članic komisije petnajstega dne od dneva, ko vsi prejmejo obvestila iz 2. odstavka tega člena.

30. člen

Konstitutivna seja

1. Najstarejši član/članica komisije skliče konstitutivno sejo v sedežu komisije v 15 dneh po dnevu izbora in predseduje komisiji do izvolitve predsedujočega člana/predsedujoče članice.
2. Slovesnemu, uvodnemu delu konstitutivne seje komisije prisostvujejo predsedniki/člani predsedstva pogodbenih strani.
3. V uvodnem delu konstitutivne seje podpišejo člani in članice komisije izvod statuta ter izgovorijo in podpišejo naslednjo izjavo: "Prisegam s svojo častjo, da bom funkcijo člana/članice komisije opravljal v skladu s statutom, predano, nepristransko in neodvisno, v prizadevanju, da opravičim pokazano mi zaupanje in prispevam k uresničevanju ciljev komisije".

31. člen

Izvolitev predsedujočega/predsedujoče in sprejetje poslovnika

1. Člani in članice komisije izvolijo predsedujočega člana/predsedujočo članico in sprejmejo poslovnik o delu komisije v 60 dneh po konstitutivni seji.
2. Člani in članice komisije lahko sklenejo, da se funkcija predsedujočega/predsedujoče omeji na določeno časovno obdobje.

32. člen

Sklepčnost in odločanje

1. Komisije je sklepčna, kadar je pri delu navzočih 14 njenih članov/članic.
2. Komisija si prizadeva, da o vsem odloča soglasno, kadar pa konsenz ni možen, mora z odločitvijo soglašati najmanj 14 članov/članic.
3. Komisija lahko sklene, da za sprejetje proceduralne odločitve zadostuje soglasje navadna večine vseh članov in članic.

33. člen

Prenehanje mandata člana/članice

1. Članu/članici komisije preneha mandat s potekom mandata komisije in v primerih:
 - (a) predložitve odstopa v pisni obliki,
 - (b) smrti,
 - (c) pravnomočne sodne odločbe o omejitvi ali odvzemu poslovne sposobnosti,
 - (d) pravnomočne obsodbe na brezpogojno zaporno kazen,
 - (e) razrešitve.
2. V primerih iz točk (a), (b), (c) in (d) 1. odstavka tega člena ugotovi komisija prenehanje mandata in o tem obvesti predsednika/predsedstvo pogodbene strani, ki v 15 dneh izbere novega člana/članico komisije s seznama, ki ga je določil selekcijski odbor v postopku predlaganja kandidatov za člane in članice komisije.
3. Član/članica komisije je lahko razrešen/a dolžnosti v primeru neizpolnjevanja obveznosti iz 35. in 37. člena, v primeru pravnomočne obsodbe za kaznivo dejanje, ki škoduje integriteti in kredibilnosti člana/članice komisije ter v primeru neprekinjene nezmožnosti opravljanja dolžnosti zaradi neugodnega mentalnega, emocionalnega ali fizičnega stanja.
4. Komisija odloča o predlogu za razrešitev člana/članice ob njegovem/njenem izvetju in ga pošlje predsedniku/predsedstvu pogodbene strani, v kateri je bil/a izbran/a član/članica komisije, katerega/katere razrešitev se predlaga. Pred odločanjem o predlogu za razrešitev komisija omogoči članu/članici, o katerega/katere razrešitvi se odloča, da se seznani z dokazili zoper njega/njo in da predstavi dokazila v svoje dobro.
5. Predsednik/predsedstvo pogodbene strani v 15 dneh po prejemu predloga odloča o razrešitvi in v primeru razrešitve izbere novega člana/novo članico komisije s seznama, ki ga je določil selekcijski odbor v postopku predlaganja kandidatov/kandidatk za članstvo v komisiji.

34. člen

Začasna odstavitev z dolžnosti člana/članice

Če se zoper člana/članico komisije začne preiskava v kazenskem postopku za kaznivo dejanje, ki ogroža njegovo/njeno kredibilnost, ali če komisija izve za drugo okoliščino v zvezi s članom/članico, ki resno ogroža ali utegne ogroziti integriteto in kredibilnost komisije, ali če je opravljanje dolžnosti člana/članice komisije oteženo zaradi njegovega/njenega mentalnega, emocionalnega ali fizičnega stanja, lahko komisija sklene, da začasno odstavi z dolžnosti člana/članico, na katerega/katero se nanašajo taki razlogi, dokler komisija ne prouči njihove utemeljenosti oziroma dokler ne prenehajo obstajati.

VIII. DEL – PRAVICE IN OBVEZNOSTI ČLANOV/ČLANIC IN OSEBJA KOMISIJE

35. člen

Vestnost, neodvisnost in nepristranskost

1. Člani in članice, zaposleni ali kako drugače angažirane osebe v komisiji, morajo ravnati v skladu z določbami tega statuta in drugih aktov, ki jih sprejema komisija, vestno, nepristransko in neodvisno od interesov katerekoli politične stranke, vlade ali drugega organa oblasti, interesne skupine ali druge osebe.
2. Člani in članice komisije in druge osebe, zaposlene v komisiji, ne smejo opravljati nobene druge dejavnosti, ki bi utegnile ogroziti njihovo opravljanje dolžnosti v komisiji ali pripeljati v dvom njihovo neodvisnost in nepristranskost. Član/članica komisije in drugi zaposleni v komisiji morajo komisijo obvestiti o obstoječi ali možni koliziji interesov.
3. Če komisija izve, da gre pri članu/članici komisije ali zaposlenem/zaposleni v komisiji za kolizijo interesov, bo izvzela to osebo iz nadaljnjega dela v zvezi z zadevo, ki vključuje kolizijo interesov, ali pa bo razrešila oziroma začasno odstavila člana/članico oziroma odpustila zaposlenega/zaposleno iz komisije.
4. Če komisija ne bo pravočasno obveščena o okoliščini, ki opozarja na kolizijo interesov člana/članice komisije ali druge osebe, zaposlene v komisiji, ta oseba pa je sodelovala pri odločanju ali je ukrepala v zvezi z zadevo, ki vključuje kolizijo interesov, bo komisija, takoj ko bo izvedela za tako okoliščino, ponovno proučila storjeno dejanje oziroma sprejeto odločitev in če bo nujno, bo poskrbela, da se ponovi odločanje o tem vprašanju oziroma ponovno izpelje postopek brez sodelovanja te osebe.

36. člen

Posebne pravice in imuniteta

1. Za ohranitev neodvisnosti komisije in zagotovitev njenega nemotenega delovanja imajo člani/članice komisije in zaposleni/zaposlene v komisiji med opravljanjem svojih funkcij naslednje posebne pravice in imunitete:
 - (a) imuniteto glede pripora in zaplembe osebne prtljage;
 - (b) imuniteto glede vseh vrst pravnih postopkov zaradi izraženega mnenja in ravnanja, v dobri veri, v okviru opravljanja dolžnosti;
 - (c) izvzetje iz kakršnekoli omejitve svobode gibanja v zvezi z opravljanjem del in nalog komisije ter v zvezi z odhodom iz države in vrnitvijo v državo, v kateri opravljajo funkcijo.
2. Imuniteta iz točke (b) 1. odstavka tega člena glede izraženega mnenja velja tudi po prenehanju dolžnosti člana/članice komisije oziroma po koncu dela v komisiji.
3. Komisija ima obveznost odvzeti imuniteto članu/članici in zaposlenemu/zaposleni, če ugotovi, da bi imuniteta onemogočila pravičnost in ogrozila zaupanje javnosti v njeno delo.

37. člen

Varovanje virov in zaupnih podatkov

Člani in članice komisije, zaposleni ali osebe, ki jih kako drugače angažira komisija, morajo varovati tajnost vseh podatkov, do katerih pridejo med opravljanjem svojih dolžnosti v komisiji, v številni identiteto osebe, ki je dala podatke pod pogojem zaupnosti, in jih ne smejo uporabljati v osebne namene, vse dokler komisija ne sklene, da te podatke objavi v obliki uradnega sporočila. Ta obveznost se ne nanaša na splošno znana dejstva.

38. člen

Status članov in članic komisije in osebja komisije

1. Člani in članice komisije in zaposleni v komisiji praviloma opravljajo dolžnost poln delovni čas.
2. Plače in nadomestila članom/članicam komisije, zaposlenim in drugim osebam, ki jih angažira komisija, se uredijo s pravilnikom komisije in so sestavni del njenega proračuna.

IX. DEL – STRUKTURA KOMISIJE

39. člen

Izvršni sekretariat in tematski oddelki

1. Komisija ustanovi centralno pisarno v Sarajevu pod imenom Izvršni sekretariat, katerega naloga je nuditi tehnično, administrativno in operativno pomoč članom komisije in koordinirati delo med različnimi pisarnami in tematskimi oddelki, ki jih ustanovi komisija.
2. Komisija imenuje in razrešuje izvršnega sekretarja in vodje tematskih oddelkov.
3. Zaposleni in druge osebe, angažirane v Izvršnem sekretariatu in tematskih oddelkih, se angažirajo ne glede na državljanstvo.

40. člen

Pisarne komisije v pogodbenih straneh

1. Komisija ustanavlja pisarne v pogodbenih straneh in na predlog izvršnega sekretarja imenuje in razrešuje osebe, ki jih vodijo.
2. Komisija v Sarajevu lahko po posvetu z Izvršnim sekretariatom v Sarajevu in pisarno v pogodbeni strani ustanovi mobilne preiskovalne time in območne pisarne v drugih krajih na ozemlju pogodbene strani ter imenuje in razrešuje vodje timov oziroma območnih pisarn.
3. Komisija lahko na predlog izvršnega sekretarja ustanovi mobilni preiskovalni tim s pooblastilom, da zbira podatke v katerikoli izmed pogodbenih strani.
4. Zaposleni in druge osebe, angažirane v pisarnah v pogodbenih straneh in timih, se angažirajo ne glede na državljanstvo.

41. člen

Arhiv

1. Izvršni sekretariat ustanovi Oddelek za arhiv in bazo podatkov komisije, ki določi metodologijo arhiviranja in digitalizacije zbrane dokumentacije.
2. Ko Oddelek za arhiv in bazo podatkov določi metodologijo iz prvega odstavka, najpozneje pa šest mesecev po ustanovitvi, postane Arhiv in baza podatkov komisije, katerega naloga je arhivirati in digitalizirati zbrano dokumentacijo.
3. Vsaka pisarna v državi mora ustanoviti oddelek za arhiv in bazo podatkov z nalogo, da arhivira in digitalizira zbrano dokumentacijo. Ti oddelki najpozneje šest mesecev po ustanovitvi postanejo arhivi in baze podatkov na ravni pisarne.

4. Arhiv in baza podatkov komisije v Sarajevu bosta najpozneje tri mesece pred prenehanjem dela komisije združena z arhivi in bazami podatkov pisarn v državah.
5. Najpozneje 15 dni pred prenehanjem dela izroči komisija kopije združenega arhivskega gradiva in baze podatkov državnim arhivom pogodbenim stranem in/ali institucijam, ki imajo zmogljivosti za njihovo hrambo.
6. Arhivsko gradivo in baza podatkov komisije sta po prenehanju njenega dela dostopna brez omejitve vsem zainteresiranim institucijam in osebam, razen dokumentacije, za katero velja obveznost varovanja tajnosti podatkov.

X. DEL – FINANCIRANJE KOMISIJE

42. člen

Financiranje

1. Komisija se financira iz prispevkov pogodbenih strani in donacij.
2. Prispevki članic so prispevki iz letnih proračunskih sredstev pogodbenih strani, ki se določijo v rednem proračunskem postopku med trajanjem komisije.
3. Prispevki pogodbenih strani se zagotavljajo v nominalnih zneskih, ki ustrezajo procentualnemu deležu držav članic v skupno določenem znesku, potrebnem za financiranje komisije.
4. Pogodbene strani se bodo dogovorile o prispevkih, potrebnih za delo komisije.
5. Donacije se zagotavljajo iz različnih virov, in sicer tako mednarodnih organizacij kot tudi domačih pravnih oseb.
6. Donacije so "sredstva, s katerimi se neposredno upravlja" in se uporabljajo v skladu s pogodbami, ki jih bo komisija sklepala z mednarodnimi organizacijami in domačimi pravnimi osebami.
7. Prispevki v naturi, v številu tudi take prispevke pogodbenih strani, se ne štejejo za del prispevkov iz 2. odstavka 42. člena.

43. člen

Finančno poročanje

1. Izvršni sekretariat v skladu s finančnimi pravilniki komisije pripravlja letna poročila o izvršitvi osnovnega proračuna.
2. Izvršni sekretariat v skladu s finančnimi pravilniki komisije in zahtevami donatorjev pripravlja poročila o uporabi donacij.
3. Neodvisni revizor opravi letno neodvisno revizijo uporabljanja osnovnih proračunskih sredstev in donacij, prejetih od pogodbenih strani ali drugih donatorjev. Po končanem ustreznem postopku daje komisija javnosti na vpogled končne rezultate revizije skupaj s svojimi komentarji.
4. Poročila iz 1. in 2. odstavka tega člena mora pregledati neodvisni revizor.

XI. DEL – SKLEPNO POROČILO KOMISIJE

44. člen

Izdelava in objava sklepnega poročila

1. Tri mesece pred koncem svojega mandata objavi komisija sklepno poročilo.
2. Komisija istočasno izroči sklepno poročilo predsednikom/predsedstvu pogodbenih strani in ga objavi na svoji spletni strani istočasno v vseh uradnih jezikih pogodbenih strani in v angleškem jeziku.
3. Komisija mora poskrbeti za to, da bo hkrati ali po izročitvi sklepnega poročila javno dostopen tudi njegov povzetek.

45. člen

Vsebina sklepnega poročila

1. Sklepno poročilo vsebuje uvod, relevantna dejstva o vojnih zločinih in drugih hudih kršitvah človekovih pravic v skladu z nalogami komisije iz 14. člena statuta; seznime človeških izgub, seznam pogrešanih, seznam krajev zapiranja, zaprtih oseb in oseb, ki so bile izpostavljene mučenju ter priporočila.

2. Priporočila se med drugim nanašajo na:

- (a) nadaljnje korake pogodbenih strani za povečanje zaupanja med državami in skupnostmi na ozemlju nekdanje SFRJ;
- (b) ustrezen model materialnih in simboličnih reparacij, način reforme institucij in mehanizme, ki zagotavljajo integracijo ugotovljenih dejstev v izobraževalne sisteme pogodbenih strani;
- (c) način spremljanja izvajanja priporočil komisije, kar lahko vključuje tudi predlog oblikovanja posebnega mehanizma za uresničevanje tega namena.

46. člen

Ugotovitve o vojnih zločinih in hudih kršitvah človekovih pravic

1. Komisija je pooblaščen, da na podlagi ugotovljenih dejstev v sklepnem poročilu ugotovi, da obstaja resen sum, da je določena oseba storila vojni zločin oziroma hudo kršitev človekovih pravic. Taka ugotovitev nima učinka sodne obsodbe in ne prejudicira izida morebitnega sodnega postopka.
2. Komisija ne more v sklepnem poročilu objaviti ugotovitev v zvezi s posameznikom, če ni storila vseh razumnih korakov, da:
 - (a) obvesti to osebo o svojem namenu, da objavi tako ugotovitev;
 - (b) sporoči tej osebi vsebino ugotovitve, podatke, na podlagi katerih je prišla do ugotovitve, in razloge, na katerih temelji ugotovitev;
 - (c) omogoči tej osebi, da v razumnem roku odgovori na tako ugotovitev;
 - (d) preveri ugotovitev o preminuli osebi pri najmanj treh neodvisnih virih.
3. Glede primerov, ki so bili v navzočnosti obtoženega obravnavani pred mednarodnimi ali domačimi sodišči, se bo komisija v sklepnem poročilu sklicevala na ustrezno sodbo. Komisija lahko pri tem ugotavlja nova dejstva.

47. člen

Obveznost parlamentov in vlad, da obravnavajo sklepno poročilo

1. Po objavi sklepnega poročila pošlje predsednik/predsedstvo vsake pogodbene strani poročilo predsedniku parlamenta. Predsednik parlamenta v enem mesecu po tem, ko prejme poročilo, skliče posebno sejo parlamenta, na kateri se obravnavajo ugotovitve in priporočila iz poročila,

ali pa uvrsti to temo v dnevni red rednega zasedanja. Na seji sodeluje eden ali več članov komisije.

2. Vlada v vsaki pogodbeni strani v 6 mesecih po objavi sklepnega poročila komisije sprejme in objavi v uradnem glasilu pogodbene strani stališče o izvajanju priporočil.
3. Predsednik parlamenta v vsaki pogodbeni strani skliče v razumnem roku po odgovoru vlade iz 2. odstavka tega člena posebno sejo parlamenta, na kateri se obravnava odgovor vlade in možno angažiranje parlamenta za izvajanje priporočil komisije.

XII. DEL – RAZNO

48. člen

Kazenske določbe

1. Za vsako osebo, ki je:
 - (a) komisiji oziroma organu ali osebi, ki deluje v njenem imenu, zavestno dala lažen podatek;
 - (b) z grožnjo, s silo, z dejanjem ali obljubo koristi napeljala drugo osebo, da je dala lažen podatek ali da ni dala podatka komisiji oziroma organu ali osebi, ki deluje v njenem imenu;
 - (c) z namenom, da komisiji prepreči raziskovanje, uničila kakšen dokument ali predmet;
 - (d) objavila ali kako drugače razkrila podatek, ki ga je komisija prejela pod pogojem zaupnosti, ali razkrila identiteto osebe, ki je dala podatke pod pogojem zaupnosti,se bo štelo, da je storila kaznivo dejanje, za katero je predvidena zaporna kazen v trajanju do 1 leta ali denarna kazen, ekvivalentna znesku do 5.000 evrov.
2. Sankcije iz 1. odstavka veljajo tudi za uradno ali privatno osebo, ki brez upravičenega razloga ne ravna po zahtevi komisije oziroma organa ali osebe, ki deluje v njenem imenu, da predloži oziroma da na vpogled dokument ali drug vir.
3. Če se oseba noče odzvati na poziv ali noče dati izjave komisiji, se uporabljajo določbe 8. odstavka 17. člena tega statuta.

49. člen

Vloga komisije pri kazenskem pregonu

Komisija je pooblaščen, da:

- (a) v primeru, kadar oseba, za katero obstaja resen sum, da je storila vojni zločin ali drugo hudo kršitev človekovih pravic, sporoči komisiji podatke, pomembne za odkrivanje lokacije s posmrtnimi ostanki pogrešanih in/ali za odkrivanje možnih drugih storilcev in drugih dejanj, priporoči, naj sodišče, pred katerim se vodi kazenski postopek, na zahtevo obtoženega šteje to kot olajševalno okoliščino, ki je bistvenega pomena pri odmeri višine kazni;
- (b) za storilca kaznivega dejanja predlaga delno pomilostitev, če to ni v nasprotju z zakonskimi določili države, če sporoči komisiji podatke, pomembne za odkrivanje lokacije s posmrtnimi ostanki pogrešanih in/ali za odkrivanje možnih drugih storilcev in drugih dejanj;
- (c) predlaga izredno omilitev kazni storilcu kaznivega dejanja, če to ni v nasprotju z zakonskimi določili zadevne države, če ta sporoči komisiji podatke, pomembne za odkrivanje lokacije s posmrtnimi ostanki pogrešanih in/ali za odkrivanje možnih drugih storilcev in drugih dejanj.

XIII. DEL – KONČNE DOLOČBE

50. člen

Konec dela komisije

1. Komisija v treh mesecih po objavi sklepnega poročila preneha z delom.
2. V tem časovnem obdobju se izvajajo ukrepi za sistemiziranje, razporejanje in hrambo arhiva, razporejanje premoženja, izpolnjevanje obveznosti do tretjih oseb, distribucijo in predstavitev sklepnega poročila in izdelavo finančnih poročil in poročila o delu komisije.

51. člen

Uveljavitev statuta

1. Izvirnik tega statuta, katerega besedila v albanskem, bosanskem, črnogorskem, hrvaškem, makedonskem, slovenskem in srbskem jeziku se štejejo za istovetna z njim, se deponira pri pristojnem organu Bosne in Hercegovine kot države gostiteljice.
2. Pogodbene strani bodo o ratifikaciji obvestile druge pogodbene strani.
3. Statut začne veljati prvega dne v mesecu po petnajstih dneh od datuma zadnje ratifikacije.